

ΝΕΦΕΛΗ / ΘΕΩΡΙΑ - ΚΡΙΤΙΚΗ

Μαρία Παπαδήμα, *Τα πολλαπλά κάτοπτρα της μετάφρασης*

ISBN: 978-960-504-035-2

© 2012 Εκδόσεις ΝΕΦΕΛΗ και Μαρία Παπαδήμα

Ασκληπιού 6, Αθήνα 106 80

τηλ.: 210 3639962 – fax: 210 3623093

e-mail: info@nnet.gr

www.nnet.gr

ΜΑΡΙΑ ΠΑΠΑΔΗΜΑ

ΤΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑ ΚΑΤΟΠΤΡΑ
ΤΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΦΕΛΗ

ΑΘΗΝΑ 2012

Περυσυλλογή

Ω Πόνε μου, φρονίμεφε και πιο γαλήνιος στάσου.
 Ποθούσες τ' αχνό Σούρουπο και νάτο· θαμποσβύνει.
 Μουντό τ' αγέρι του βραδυού ξαπλώνεται μπροστά σου,
 σ' άλλους την έγνοια φέρνοντας και σ' άλλους την ειρήνη.

Την ώρα αυτή που των θνητών το ταπεινό κοπάδι,
 κάτω απ' το κνούτο του όργιου, του δήμιου αυτού, διαβαίνει
 να δρέφει τύψεις στη γιορτή των δούλων, σαν στον Άδη,
 Πόνε μου, κράτα με σφικτά κι' ας πάμε αγκαλιασμένοι

μακριά των. Κύττα να κρεμούν τα χρόνια τα θαμμένα,
 μέσ' στους εξώστες τουρανού, σα ρούχα παλιωμένα·
 απ' τα νερά χαμόγελη ν' αναπηδάει η Θλίψη·

κάτω απ' αφίδα κοιμιστός ο ήλιος να γλυστράει,
 και σαν πελώριο σάβανο σερνάμενο απ' τα ύψη,
 άκου, χρυσέ μου, άκου την ώρα Νύχτα που περνάει.

Μετάφραση: Μανώλης Κανελλής
 Τα άνθη του κακού, Μ. Ζηγάκη, Αθήνα 1928

Η περυσυλλογή

Φρόνιμος γίνου, ω Πόνε μου, και ησύχασε· η Εσπέρα
 Νά την, που την αποζητούσες· κατεβαίνει αργά·
 Την πολιτεία σκοταδερή τυλίγει μια ατμοσφαίρα,
 Σ' άλλους γαλήνη φέρνοντας και σ' άλλους τρικυμιά.

Την ώρα το άθλιο ανθρώπινο κοπάδι που, αναμμένο,
 Για να τρυγήσει τύψεις, πάει να χαρεί,
 Από ένα δήμιο αλύπητο, την Ηδονή, σπρωγμένο,
 Πόνε μου εσύ, δώσ' μου το χέρι, Πόνε μου, εδώθε, εσύ,

Έλα, μακριά τους. - Παλαιικά ντυμένα, ιδές τα Χρόνια
 Τα πεθαμένα, απ' τ' ουρανού να γέρνουν τα μπαλκόνια·
 Χαμογελώντας η Θύμηση να βγαίνει απ' τα νερά·

Τον Ήλιο ιδές, κάτω από μιαν αφίδα, που πεθαίνει,
 Κι ίδιο ένα σάβανο σεμένο αργά, εκεί ψηλά,
 Άκου, καλέ μου, άκου η γλυκιά η Νύχτα που προβαίνει.

Μετάφραση: Κλέων Παράσχος
 Τα άνθη του κακού, Πιλέθρον, Αθήνα 1981
 [1η εκδ. Πυρσός, 1940]

Περυσυλλογή

Πόνε μου, στάσου ατάραχος. Ηρέμησε.
 Ζητούσες πια το απόβραδο. Έρχεται. Ιδού το.
 Μια σκοτεινή ατμόσφαιρα την πόλη μας τυλίγει,
 Σ' άλλους γαλήνη φέρνοντας, και σ' άλλους έγνοιες πόσες!

Κι ενώ το άθλιο των θνητών κοπάδι, κάτω
 Απ' το μαστίγιο της Ηδονής, του ανήλεου δήμιου,
 Πάει να συλλέξει τύψεις νέες στη δουλική γιορτή,
 Πόνε μου, δώσ' το χέρι σ' εμέ. Έλα δω.

Μακριά απ' αυτούς. Γιά δεσ πώς γέρνουνε τα πεθαμένα Χρόνια
 Παλαιικούς, λες, φορώντας μανδύες, στ' ουρανού τα μπαλκόνια,
 Ν' αναδύεται η θλίψη, χαμόγελο από των νερών τα βαθιά,

Τον ήλιο, θνήσκοντα, ν' αποκοιμείται κάτω απ' την αφίδα.
 Κι ωσάν μακρύ ένα σάβανο που σέρνεται στην Όστια,
 Άκου, καλή μου, τη γλυκιά όπου προβαίνει Νύχτα.

Μετάφραση: Γιώργος Σπανός
 Τα άνθη του κακού, Πλέθρον, Αθήνα 1985

Περισυλλογή

Πόνε μου, ας είσαι διακριτικός και κρατήσου ήσυχος.
 Αποζητούσες το βράδυ· κατεβαίνει· νά το:
 Ένα σκοτεινό μαγνάδι τυλίγει την πόλη,
 Φέρνοντας σ' άλλους την ειρήνη, σ' άλλους τη μέριμνα.

Την ίδια ώρα των θνητών το χυδαίο πλήθος,
 Κάτω απ' το μαστίγιο της ηδονής αυτού του άκαρδου δήμιου,
 Πηγαίνει να δρέψει τύψεις στη δουλική γιορτή,
 Πόνε μου, δώσε μου το χέρι· έλα εδώ,

Μακριά τους. Κοίταξε πώς γέρνουν τα πεθαμένα χρόνια
 Στ' ουρανού τα μπαλκόνια, με ρούχα ξεθωριασμένα·
 Ξαφνικά ν' αναβλύζει απ' τα βάθη των νερών η Θλίψη γελαστή·

Με τον Ήλιο ετοιμοθάνατο ν' αποκοιμείται κάτω από πύλη
 Θριαμβική,

Και, σα σάβανο μακρύ που σέρνεται προς την Ανατολή,
 Άκου, αγαπημένη μου, άκου της γλυκιάς Νύχτας το βηματισμό.

Μετάφραση: Δέσπω Καρούσου
 Τα άνθη του κακού, Γκοβόστης, Αθήνα 1992

Περισυλλογή

Πόνε μου, γίνε συνετός, γαλήνεφε λιγάκι
 Το δειλινό αποζήτησες - έρχεται, νά 'το
 Μια σκοτεινή ατμόσφαιρα την πόλη όλη τυλίγει
 Σ' άλλους την έγνοια φέρνοντας και σ' άλλους τη γαλήνη

Κι ενώ το άθλιο πλήθος την θνητών
 Απ' το μαστίγιο της Ηδονής, του ανήλεου αυτού δημίου, σπρωγμένο,
 Την τύψη πάει να δρέψει μέσα στη δουλική γιορτή,
 Πόνε μου, δώσε μου το χέρι, σίμωσε 'δω

Μακριά απ' αυτούς. Κοίτα τις μακαρίτισσες χρονιές να σκύβουνε
 Σ' ουράνιους εξώστες, με ξέθωρα φουστάνια
 Να ορθώνεται η Μετάνοια γελαστή απ' των νερών τα βάθη.

Τον ήλιο ετοιμοθάνατο, ν' αποκοιμείται κάτω απ' την αφίδα.
 Και σαν πελώριο σάβανο συρτά απ' την Ανατολή
 Άκου, ακριβέ μου, άκου τη γλυκιά νυχτιά καθώς βαδίζει.

Μετάφραση: Κατερίνα Κολλέτ
 Μετάφραση '95

Περυσυλλογή

Κάτσε (ή κάθου) φρόνιμη ω Οδύνη μου (ή Πόνε) μου, και κάνε
πιο ήσυχια.

Ζητούσες το Βράδυ· κατεβαίνει· νά το:

Μια ατμόσφαιρα σκοτεινή τυλίγει την πόλη,

Στους μεν φέρνοντας την ειρήνη, στους δε την έγνοια.

Ενόσω των θνητών το φαύλο πλήθος

Κάτω από το μαστίγιο της Τέρψης, αυτού του δίχως έλεος Δημίου,

Πάει να δρέψει τύψεις στο δουλικό πανηγύρι (ή γιορτή)

Οδύνη (ή Πόνε) μου, δώσ' μου το χέρι· έλα απ' εδώ

Μακριά απ' αυτούς. Κοίτα να σκύβουν (ή γέρνουν) τα πεθαμένα
Χρόνια

Στα μπαλκόνια του ουρανού, με φορέματα απηρχαιωμένα·

Ν' αναδύεται απ' το βάθος των νερών η χαμογελαστή

Μεταμέλεια·

Τον ετοιμοθάνατο Ήλιο να αποκοιμιέται κάτω από μία αφίδα

Και, σαν ένα μακρύ σάβανο που σέρνεται στην Ανατολή,

Άκου, αγαπημένη (ή αγαπημένε) μου, άκου τη γλυκειά Νύχτα

που περπατάει.

Πεζή μετάφραση: Νίκος Φωκάς
Δεκαπέντε ποιήματα, Ύψιλον/βιβλία, Αθήνα 1994

Περυσυλλογή

Κάθου φρόνιμη, Οδύνη μου, κάνε τώρα ησυχία.

Το Βράδυ δεν αποζητούσες; νάτο· κατεβαίνει·

Και τυλίγει το σύθαμπο μια πόλη κουρασμένη

Φέρνοντας βάλσαμο σ' άλλους και σ' άλλους αγωνία.

Αλλά ενώ των θνητών τ' άμορφο πωρωμένο πλήθος

Στη δούλεψη της Τέρψης, καθημερινού του δεσπότη,

Πάει να δρέψει τις τύψεις μέσα στ' αχρείο φαγοπότη

Δώσ' μου το χέρι σου, Οδύνη μου, πάμε όπως συνήθως

Οι δυο μας· κοίτα πώς γέρνουν τ' αποθαμένα Χρόνια

Με παλαιικά φορέματα στ' ουρανού τα μπαλκόνια,

Πώς απ' τα βάθη αναδύεται η γλυκειά Μεταμέλεια,

Πώς ο Ήλιος βυθίζεται στον ορίζοντα τέλεια·

Και σαν σερνάμενο σάβανο μιας Μέρας φευγάτης

Άκου, καλή μου, τη Νύχτα· το πράο περπάτημά της.

Έμμετρη μετάφραση: Νίκος Φωκάς
Δεκαπέντε ποιήματα, Ύψιλον/βιβλία, Αθήνα 1994

Περυσυλλογή

Σοφή να είσαι, ω Οδύνη μου, και νάχεις πιότερη ηρεμία.

Αποζήτησες το Βράδυ· κατεβαίνει, νάτο εκεί:

την πόλη έχει τυλίξει μια ατμόσφαιρα θολή

Σε κάποιους φέρνοντας γαλήνη, σε άλλους την ανησυχία.

Μα ενώ ο όχλος των θνητών ο ποταπός,
Κάτω από της Τέρψης το μαστίγιο, δήμιος σκληρός,
τις τύψεις δρέπει από τη δουλική γιορτή,
Οδύνη μου, το χέρι δώσ' μου· έλα από εκεί,

μακριά τους. Δες να σκύβουν τα μακαρισμένα Χρόνια
με φορέματα παλιά, 'πό τα ουράνια μπαλκόνια·
τη Μεταμέλεια μειδιώντας απ' το βάθος των νερών να ξεπετιέται·

τον Ήλιο να φυγορραγεί κάτ' από μια αφίδα και ν' αποκοιμιέται,
και, σαν ένα σάβανο μακρύ τ' οποίο σέρνεται απ' την Ανατολή,
άκουσε, αγαπητή μου, άκουσε τη Νύχτα τη γλυκειά που προχωρεί.

Μετάφραση: Ρόης Παπαγγέλου
Λίγα από Τα άνθη του κακού, Αλφειός, Αθήνα 2008

CHARLES BAUDELAIRE
LES FLEURS DU MAL, 1857

L'invitation au voyage

Mon enfant, ma sœur,
Songe à la douceur
D'aller là-bas vivre ensemble!
Aimer à loisir,
Aimer et mourir
Au pays qui te ressemble!
Les soleils mouillés
De ces ciels brouillés
Pour mon esprit ont les charmes
Si mystérieux
De tes traîtres yeux,
Brillant à travers leurs larmes.

Là, tout n'est qu'ordre et beauté,
Luxe, calme et volupté.

Des meubles luisants,
Polis par les ans,
Décoreraient notre chambre;
Les plus rares fleurs
Mêlant leurs odeurs
Aux vagues senteurs de l'ambre,
Les riches plafonds,
Les miroirs profonds,